

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	15XCdo/511/2016
Identifikačné číslo spisu:	8813203501
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8813203501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova č. 4, 811 09 Bratislava, v mene ktorej koná ako konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanému: E. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/X, XXX XX Y. nad V. - O., o zaplatenie 583,53 Eur s prisl., vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou, pod sp. zn. 4C/514/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. februára 2016, č. k. 7Co/307/2015-135, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 5. februára 2015, č. k. 4C/514/2013-88, zamietol žalobu s tým, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na zistený skutkový stav skonštatoval, že zmenka, titulom ktorej žalobca uplatňuje žalovanú sumu, je neplatná. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že zmenka bola vystavená v rozpore so zákonom. Ako ďalší dôvod neplatnosti súd prvej inštancie zdôraznil, že vôľa spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy, vrátane zmluvného dojednania o vyplnení zmenky nemôže byť za daných okolností slobodná. Nakoľko sa právny predchodca žalobcu vystavením zmenky snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, v zmysle ktorého by žalovaný mal vrátiť veriteľovi pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere len sumu poskytnutého úveru, súd prvej inštancie posúdil uvedené konanie ako obchádzanie zákona. Uvedený postup nemôže požívať právnu ochranu v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka ani z dôvodu, že je žalobou uplatňované právo z neplatnej zmenky. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal výškou žalovanej sumy.

2. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 25. februára 2016, č. k. 7Co/307/2015-135, späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku v rozsahu nad 0,06 % denne pripustil, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s tým, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V súvislosti s čiastočným späťvzatím žaloby odvolací súd postupoval v súlade s ust. § 208 O. s. p., pričom vo zvyšku sa odvolací súd stotožnil s názorom obsiahnutým v rozsudku súdu prvej inštancie, a preto ho ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

3. Odvolací súd má za preukázané, že daná vec má spotrebiteľský charakter. Žalobca argumentoval vo svojom odvolaní abstraktným charakterom zmenky, avšak odvolací súd poukazuje na ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v zmysle ktorého sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka s limitmi stanovenými zákonom obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Vzhľadom na uvedené odvolací súd skonštatoval, že zmenka vystavená v rozpore s právnym predpisom predstavuje neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu princíp ochrany spotrebiteľa prevyšuje nad princípom neznalosť zákona neospravedlňuje a žalobca sa spolu s jeho právnym predchodcom nemôžu zbaviť svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Vystavenie zmenky žalovaným malo za následok zhoršenie jeho pozície v rámci daného zmluvného vzťahu. Vystavenie a odovzdanie zmenky právnemu predchodcovi žalobcu bolo zakotvené vo všeobecných zmluvných podmienkach, ktorých znenie žalovaný nemohol ovplyvniť.

4. V závere odvolací súd skonštatoval, že dojednanie o zmenke odporujúce právnym predpisom na ochranu spotrebiteľa sa prieči ust. § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, a preto je sankcionované absolútnou neplatnosťou v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku podal žalobca dovolanie z dôvodu, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Dovolateľ poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované pod R2/2016. Podľa dovolateľa dôvody uvedené v rozhodnutiach odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie ignorujú základné výkladové pravidlá zmenkového práva a tam, kde je nadobúdateľ zmenky chránený pred námietkami dlžníka, súd sám uplatňuje okolnosti brániace priznaniu práva zo zmenky, hoci nie sú preto splnené elementárne podmienky hmotného práva. Tým sa rozsudky stali nezrozumiteľnými a vyslovene účelovými.

7. Okrem iného dovolateľ spochybnil správnosť právneho posúdenia odvolacím súdom. Podľa žalobcu nebolo v konaní preukázané, že nadobudol zmenku na škodu dlžníka. V žiadnom prípade nestačí preukázať nevedomú alebo vedomú nedbanlivosť majiteľa zmenky pri jej nadobúdaní, ale je potrebné mu preukázať aspoň nepriamy úmysel v podobe uváženia možnej škody dlžníkovi pri uplatnení zmenky a akceptovanie tejto škody pri kúpe zmenky. Podľa dovolateľa dohoda o vyplňovacom práve môže byť skúmaná aj z pohľadu neprijateľných zmluvných podmienok, avšak to nemá žiadny vplyv na platnosť zmenky. Ak aj bola zmenka vyplnená veriteľom v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve, indosatárovi je potrebné preukázať buď zlomyseľnosť, alebo hrubú nedbanlivosť pri nadobudnutí zmenky ohľadne vedomosti o bezprávnom vyplnení zmenky. Nadobúdateľ zmenky je chránený a nemožno mu rozpor s dohodou o vyplňovacom práve namietat' okrem prípadu zlomyseľnosti alebo hrubej nedbanlivosti, čo však v situácii predtlačenej sumy zmenkového úroku, podpísania zmenky dlžníkom v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve a neznalosť všeobecných obchodných podmienok v čase nadobudnutia zmenky znamená, že nadobúdateľ zmenky nemal dôvod pátrať po dohode o vyplňovacom práve. Okolnosť, že zmenka bola vystavená pri porušení ustanovení obmedzujúcich jej vystavenie v podobe porušenia povinnosti nenechať použiť zmenky na zabezpečenie svojho kauzálného vzťahu s dlžníkom nad určitú sumu zmenkou, vedie podľa dovolateľa iba k relatívnej námietke voči veriteľovi. Túto námietku by bolo možné použiť proti indosatárovi iba v prípade, ak by dlžník preukázal vedomé konanie indosatára na

škodu dlžníka.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“) [ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (ust. § 447 písm. c/ C. s. p.).

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ust. § 236, ust. § 237 ods. 1 a ust. § 238 O. s. p.

10. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [ust. § 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok) a ust. § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (ust. § 237 O. s. p.) Dovolaním z dôvodov uvedených v ust. § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosť, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (ust. § 242 O. s. p.).

11. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa ust. § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (odsek 3).

12. Dovolací súd v zmysle ust. § 451 ods. 3 C. s. p. uvádza, že dovolaním napadnutý rozsudok nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí podľa ust. § 238 O. s. p., prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

13. Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy ani nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku, preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

14. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobcovi bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

15. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým strane odníma tie procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane procesné práva, ktoré jej zákon priznáva.

16. Žalobca ako dôvod odňatia možnosti konať pred súdom uviedol nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, nakoľko jeho právne závery považuje za nesprávne, pričom poukázal na stanovisko najvyššieho súdu R2/2016.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo dňa 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

18. O výnimku uvedenú v stanovisku R2/2016 ide v prípade, ak strana v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vznesla vecné námietky, ktoré boli spôsobilé spochybniť správnosť vydaného rozhodnutia a odvolací súd sa so žiadosťou z podstatných odvolacích námietok nezaoberal, pričom sa s namietanou zákonnosťou postupu súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadal a rozhodnutie súdu prvej inštancie s odkazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil (viď sp. zn. 3Obdo/39/2016).

19. Dovolací súd uvádza, že v danom prípade sa nejedná o výnimku uvedenú v druhej vete stanoviska R2/2016. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami vznesenými žalobcom v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sa týkali procesného postupu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, vzájomného vzťahu medzi Nariadením a Občianskym súdnym poriadkom, vykonaním dôkazov, ktoré strany nenavrhli, ako aj skúmaním neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, záväzkov z ktorej bol zabezpečený zmenkou. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. účinného v čase jeho rozhodovania a dal odpovede na všetky kľúčové otázky. Skutočnosť, že sa dovolateľ so závermi uvedenými v napadnutom rozhodnutí nestotožňuje, nezakladá odňatie možnosti konať pred súdom.

20. Obsah dovolacích námietok žalobcu smeroval najmä k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa ust. § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

21. So zreteľom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalobcu proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podľa ust. § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 C. s. p.).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.